

Білецький А.В.,

аспірант кафедри кримінології та

кримінально-виконавчого права

НЮУ ім. Ярослава Мудрого

ПОНЯТТЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЇЇ ЗАПОБІЖНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядаються основні підходи до розуміння поняття «громадськість», її ролі в процесі запобігання корупції в Україні. Автор, шляхом узагальнення вже існуючих визначень, надає своє визначення поняття. Спираючись на нього, автор надає основні риси громадськості, уперше описуються здійснювані нею функції. Наприкінці автор надає пропозиції щодо подальших досліджень цього явища.

Ключові слова: громадськість, корупція, функції громадськості, запобігання корупції.

Громадськість активно позиціонує себе як суб'єкт запобігання корупції. Як ми змогли побачити, держава також сприяє тому щоб об'єднати зусилля із суспільством для боротьби з корупційною злочинністю. Але протягом довгого часу точаться дискусії щодо того, яке визначення має поняття «громадськість», який вона має правовий статус, які функції виконує тощо.

Проблемою визначення поняття громадськості як суб'єкта запобігання корупції займалися такі вчені: В.І. Московець, Є.В. Глушко, В.В. Голіна, В.В. Василевич, Т.Е. Василевська, В.Ф.Нестерович, Е.В.Расюк, А.В.Савченко, В.Л.Федоренко та інші.

Враховуючи велику роль інституту громадськості, потрібно розуміти, що має під собою це поняття. Категорія «громадськість» використовується в сфері

зв'язків з громадськістю (паблік рілейшнз – PR), в природоохоронній сфері. Так, в паблік рілейшнз поняття «громадськість» є багатоплановим, одним із ключових. У найзагальнішому розумінні під громадськістю мається на увазі будь-яка група людей (і навіть окремі індивіди), так або інакше пов'язана з життєдіяльністю організації або установи [1, с. 135]. У природоохоронному законодавстві, а саме в наказі Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 18.12.2003 р. № 168 «Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля», дається таке визначення громадськості: одна або більше фізичних чи юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи, які діють згідно з чинним законодавством України або практикою [2]. У великому тлумачному словникові сучасної української мови під громадськістю розуміється передова частина, передові кола суспільства [3, с. 262]. Юридична енциклопедія визначає громадськість як соціально активну частину суспільства, яка на добровільних засадах бере участь у суспільно-політичному житті країни [4, с. 640]. Московець В.І. погоджується з даним визначенням, та пояснює, що громадськість складається з однієї або більше фізичних чи юридичних осіб, їх об'єднань, організації або груп, які діють згідно з чинним законодавством України або практикою задля захисту своїх законних прав, свобод та інтересів у галузі політики, економіки, культури, охорони здоров'я, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах. Громадськість як активне соціальне утворення в певний момент об'єднує всіх тих, хто стикається зі спільною проблемою, яка стосується суспільних інтересів, і може разом шукати шляхи її розв'язання [5, с. 40]. На нашу думку спірною видається теза про визначення громадськості як соціально активної, передової частини суспільства. Будь-який громадянин, який не бере участі у соціально активному житті суспільства, може повідомити про виявлені ним факти корупційних правопорушень. А отже, і цей громадянин буде учасником антикорупційних заходів, передбачених Законом. Хоча з іншого боку, брати участь у парламентських слуханнях, проводити антикорупційну експертизу є соціально активною діяльністю.

Зазначимо, що в антикорупційному законодавстві жодним чином не визначено поняття «громадськість». У статті 21 Закону України «Про запобігання корупції» робиться перелік осіб, які можуть участь у запобігання корупції: громадські об'єднання, їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни [6]. На сьогодні, в юридичній літературі існує декілька визначень громадськості. Одне з них дав Глушко Є.В.: це будь-яка особа права (фізична чи юридична особа, об'єднання громадян, їх організація тощо), не наділена публічно-владними повноваженнями, яка самостійно або спільно з іншими особами бере участь у відносинах з приводу запобігання та протидії корупції на підставі й у спосіб, передбачені чинним законодавством України [7, с. 115]. Схоже визначення пропонує колектив авторів монографії «Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування» – це організована сукупність фізичних та юридичних осіб приватного права, а також їх об'єднань, яка на добровільних засадах бере участь у формуванні та реалізації державної антикорупційної політики, у тому числі через здійснення контролю за виконанням органами публічної влади, їх посадовими та службовими особами актів чинного законодавства [8, с. 58]. Інші вчені, які досліджують питання участі громадськості у запобіганні корупції в Україні не дають визначення громадськості, а лише згадують її як активного учасника антикорупційних процесів.

Більшість вітчизняних дослідників ототожнюють поняття «громадськість» із поняттями «громадські організації», «об'єднання громадян». Таке співставлення понять не зовсім коректне, адже громадськість складається як з об'єднань громадян, так і із звичайних фізичних осіб. Пропоную детальніше розглянути це питання.

Першою складовою громадськості є громадські об'єднання. Згідно з Законом України «Про громадські об'єднання» це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних,

соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка.

Громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Громадська спілка – це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи. Громадське об'єднання може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку [9]. В Україні переважно діють саме громадські антикорупційні об'єднання. Спілки також є, але в значно меншій кількості. Потрібно також розмежувати поняття «громадські організації» та «органи самоорганізації населення»(далі – ОСН). Відповідно до Закону України «Про органи самоорганізації населення» ОСН – це представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення завдань, передбачених цим Законом [10]. Чи можуть ОСН виступати в якості суб'єкта запобігання корупції? На нашу думку, так. Принаймні це питання є полем для дискусії. Наприклад, у вищезазначеному Законі, а саме у ст. 14, перелічуються власні повноваження ОСН. Зокрема, вказується, що ОСН у межах території його діяльності під час його утворення можуть надаватися такі повноваження: сприяти додержанню Конституції та законів України, реалізації актів Президента України та органів виконавчої влади, рішень місцевих рад та їх виконавчих органів, розпоряджень сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті (у разі її створення) ради, рішень, прийнятих місцевими референдумами. Тобто ОСН здійснюють контроль за органам державної влади та місцевого самоврядування у дотриманні антикорупційного законодавства як громадськість, що є перспективним напрямком запобіжного впливу [11, с. 204].

Другою складовою громадськості є фізичні особи. Наголошуємо, що не тільки громадяни України можуть брати участь у запобіганні корупційній злочинності в Україні, але й іноземці та особи без громадянства. Адже згідно ч.1 ст.3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією України, законами чи міжнародними договорами України [12] (винятками є такі права: займатися політичною діяльністю; обирати та бути обраним (депутатом місцевої ради, народним депутатом України); обіймати посаду судді; реалізовувати певні права на землю в Україні; обіймати певні посади чи займатися певними видами трудової діяльності, щодо яких є законодавчі обмеження за ознакою громадянства України; здійснення військового обов'язку тощо)[13, с. 1]. Специфічною на наш погляд є діяльність т.зв. *whistleblowers* – викривачів або викривальників. Як вважає Нестеренко О.В. вони є вартовими конституційного ладу, бо розкривають інформацію про незаконну діяльність, розтрату бюджетних коштів, зловживання владою, хабарництво та ін. в органах державної влади, місцевого самоврядування. Для сучасної вітчизняної юриспруденції захист *whistleblowers* (викривальників) є новелою, яка переважно обговорюється саме в контексті проведення антикорупційних реформ. В Законі України «Про запобігання корупції» розділом VIII передбачено засади захисту викривачів. Під *whistleblowing* (викривання) розуміють повідомлення з боку працівників державного сектору чи приватних корпорацій незаконних, або аморальних дій, що відбуваються в їх організаціях, особам або організаціям, які можуть це зупинити [14, с. 46]. Але слід зауважити, що ставлення до таких викривачів на території України є здебільшого кримінально субкультурним – будь-яке інформування та контакти з правоохоронними органами є, так би мовити, забороненими.

Також заслуговують на увагу зміни, які плануються до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), а саме, запровадження

інституту громадського обвинувачення. Законопроектом №1165 пропонується ввести в КПК України кримінальне провадження у формі громадського обвинувачення. Громадське обвинувачення в кримінальному провадженні – можливість ініціювання кримінального провадження будь-якими фізичними та юридичними особами, яким стало відомо про вчинення службових злочинів з ознаками корупційних діянь, не тільки потерпілими. При цьому обвинувач може використовувати будь-які засоби технічної фіксації та робити це приховано, таємно. Народні депутати та провідні експерти в галузях кримінально-процесуального права та кримінології висловлюють різні думки з цього приводу. Так, за словами народних депутатів – закон революційний, і вказують, що приховане стеження не будуть використовувати для збору компромату особистого характеру. Виконавчий директор Transparency International Україна Олексій Хмара відзначає, що запропонований інститут ризикує не перемогти, а посилити корупцію. Експерт-кримінолог Ганна Маляр вважає, що такими змінами громадських обвинувачів наділили повноваженнями правоохоронних органів, нехтуючи при цьому Конституцією України[15]. «Запропоновані зміни можна було б вважати позитивними, якби не виникало сумнівів щодо зловживань з їх застосуванням, оскільки є ризики в ряді випадків, що вони будуть задовольняти не правові потреби, а політичні й особисті мотиви» – говорить юрист-практик В. Кочкаров [16]. Ми приєднуємось до думки про те, що запровадження цього інституту містить в собі корупційні ризики. Не виключається, що громадські обвинувачі будуть використовуватись лише в інтересах помсти, усунення бізнес-конкурентів та спричинення резонансу в ЗМІ.

Отже, узагальнивши наявні підходи до розуміння поняття громадськість, можна дати таке її визначення: громадськість – це добровільне об'єднання фізичних та юридичних осіб приватного права, які захищають суспільні інтереси у відносинах із суб'єктами, уповноваженими на виконання функцій держави.

Відповідно до цього визначення, громадськості притаманні такі риси:

- діяльність громадськості є не комерційною, носить добровільний характер та виражає активну громадянську позицію: по-перше, громадськість не має переслідувати власні чи приватні інтереси інших зацікавлених в цьому людей, по-друге, ніхто не може бути примусово залучений у діяльність із запобігання корупції, по-третє, громадськість бере на себе обов'язок протидіяти та запобігати корупційним проявам в державі ;

- відсутність владних повноважень: рішення, які приймаються громадськістю, не носять загально-обов'язкового характеру та не містять в своїй реалізації елементів примусу;

- спільна мета, що полягає у зниженні рівня корупції та служінні інтересам суспільства. Громадськість, в розумінні протидії корупції, має прагнути до підвищення стану захищеності суспільства і громадян від корупції та, відповідно, до зниження рівня самої корупції у державі;

- самоврядність: діяльність та рішення, які приймаються під час такої діяльності, мають бути самостійними, не вказаними «ззовні»;

- законний порядок створення та діяльності: громадськість має діяти та створюватись (у випадках з громадськими об'єднаннями) лише в межах передбачених чинним законодавством України.

Правовий статус громадськості як суб'єкта запобігання корупції. Відповідно до загальноприйнятого визначення, під правовим статусом розуміють сукупність суб'єктивних прав, юридичних обов'язків і законних інтересів суб'єктів права. Розглянемо дещо детальніше складові цього поняття. Конституція України, Закон України «Про запобігання корупції», Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону – це лише основні закони, які містять права громадськості у сфері запобігання корупції. Усі вони окреслюють приблизно одні й ті самі повноваження. Досить чітко й повно перелік прав громадськості у сфері запобігання корупції окреслено в ст.. 21 Закону України «Про запобігання корупції»:

1) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, реальний, потенційний конфлікт інтересів спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, Національному агентству, керівництву чи іншим представникам органу, підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення або у працівників яких наявний конфлікт інтересів, а також громадськості;

2) запитувати та одержувати від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в порядку, передбаченому Законом України "Про доступ до публічної інформації", інформацію про діяльність щодо запобігання корупції;

3) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів, отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій;

4) брати участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання корупції;

5) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції;

6) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання корупції;

7) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання корупції;

8) здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання корупції з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству;

9) здійснювати інші не заборонені законом заходи щодо запобігання корупції [6].

Щодо обов'язків громадськості, на жаль, Законом України «Про запобігання корупції» не закріплено жодних обов'язків. У цьому випадку слід звернутись до норм іншого закону – «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». Звичайно, лише деякі з перелічених обов'язків потрібно розглядати в аспекті протидії корупції. Наприклад: брати активну участь в припиненні злочинів та запобіганні їм, надавати у межах наданих їм прав допомогу народним

депутатам України, представникам органів державної влади та органів місцевого самоврядування у їх законній діяльності, якщо в цьому їм чиниться протидія або загрожує небезпека з боку правопорушників [17].

Одним із найважливіших елементів правового статусу громадськості є її функції або основні напрями її діяльності, що розкривають її місце та призначення у процесі запобігання корупції. На нашу думку, слід виділити такі функції громадськості: моніторингова, сигнальна, представницька, контрольна, інформаційна, дослідницька, впливу. Зі свого боку, ці функції виражаються через повноваження, які передбачені у ст. 21 Закону України «Про запобігання корупції». Розглянемо їх дещо детальніше.

Моніторингова функція передбачає, що громадськість може виявляти та аналізувати достовірні дані про корупцію й чинники, які її обумовлюють.

Сигнальна функція виражається в здатності громадськості повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, реальний, потенційний конфлікт інтересів спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції (Національному агентству, керівництву чи іншим представникам органу, підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення або у працівників яких наявний конфлікт інтересів).

Представницька функція передбачає, що громадськість має діяти в інтересах територіальних громад, окремих громадян та суспільства в цілому.

Змістом контрольної функції є громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання корупції з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству, а також здійснення нагляду за реалізацією антикорупційної політики в державі.

Інформаційна функція полягає у тому, що громадськість уповноважена проводити заходи щодо інформування населення з питань дотримання антикорупційного законодавства суб'єктами запобігання корупції.

Дослідницька функція реалізується у здатності громадськості проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання корупції, а також проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів, отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій.

Функція впливу виражається в праві громадськості вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції [6].

Зрозуміло, що жодна фізична або юридична особа не зможе одразу виконувати всі вище перелічені функції. Тому доцільним буде класифікувати громадськість по функціям: суб'єкти моніторингу, повідомлення, представницькі, контролю, інформаційні, дослідницькі, впливу. Подальші дослідження зможуть підтвердити цю класифікацію.

Функції, які реалізує громадськість в сфері запобігання корупції, дозволяють визначити її місце в системі антикорупційних органів. У законодавстві, а саме в ч. 1 ст.1 Закону України «Про запобігання корупції», вказані спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції: це органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції [6]. Як можна побачити, в цьому переліку немає громадськості. Ми дотримуємося думки, що її слід відносити до неспеціалізованих, загальних суб'єктів запобігання корупційній

злочинності. Такий суб'єкт опосередковано здійснює діяльність із запобігання через спеціалізованих суб'єктів. Більш детально це питання буде розглянуто в наступних підрозділах дисертації.

Цілі і завдання громадськості як суб'єкта запобігання корупції. Проаналізувавши статuti декількох антикорупційних громадських організацій («Спілка безпеки управління «Антикорупція», ГО «Свідомі», ГО «Центр протидії корупції», Громадська організація «Transparency International Україна») можна виділити єдину ціль, яку всі вони переслідують — знизити рівень корупційної злочинності в державі, сприяти усуненню корупційних передумов у відносинах «бізнес-держави» і «суспільство-держави» та підвищити рівень довіри населення до влади. Щодо завдань, то вони у кожній громадській організації різняться. Але, в цілому, слід виокремити такі основні завдання:

- поширення цінностей та ідеалів громадянського суспільства;
- застосування процедур участі громадськості у формуванні та реалізації публічної політики;
- захист та представництво на всіх рівнях громадських інтересів;
- захист законних соціальних, економічних, культурних та інших прав і свобод членів;
- всебічне сприяння запобіганню та протидії проявам корупції на всіх рівнях;
- формування антикорупційного світогляду та правосвідомості громадян України на основі принципів справедливості та добросовісності.

Отже, громадськість має розглядатись як суб'єкт запобігання корупційній злочинності. Про це стверджував ще Закалюк А. П. У підтримку його позицій, В. В. Голіна вказував, що участь громадськості у запобіганні злочинності має стати реальністю. Громадянське суспільство України (зокрема, й юридична спільнота) не повинні стояти осторонь від тих негативних процесів, які зараз відбуваються в нашій державі [18, с.7]. Слід розробляти нові форми, методи і

техніку для мобілізації і використання у превентивних цілях великих прихованих громадських ресурсів[19].

Проведений нами аналіз дає підстави для таких висновків: в сучасній кримінологічній науці досі чітко не сформовано поняття громадськості як суб'єкта запобігання корупції, не визначені його ознаки. Невизначеним залишається питання щодо організаційно-правових форм громадських об'єднань, в яких громадськість здійснює свою діяльність. Потребує уточнення місце громадськості серед інших суб'єктів запобігання корупції. Права громадськості у сфері запобігання злочинності досить повно викладені в Законі України «Про запобігання корупції». Однак невирішеним залишається питання щодо обов'язків громадськості щодо протидії корупції. Як ми змогли побачити, кожна громадська антикорупційна організація сама здатна обирати цілі та завдання своєї діяльності. В цьому питанні повністю реалізується ознака самоврядності.

Література:

1. Королько В.Г. Основы публич рилейшнз. М., "Рефл-бук", К.: "Ваклер" – 2000. – 528 с.
2. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 18.12.2003 р. № 168. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0155-04> – Заголовок з екрану.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. Юридична енциклопедія: в 6 т. / ред.кол.: Ю. С. Шемшученко (відп.ред.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 1998. – Т. 1: А – Г. – 1998. – 672 с.

5. Московець В. І. Громадськість як інститут громадянського суспільства / В. І. Московець // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2. – С. 37-43.
6. Про запобігання корупції: Закон від 14.10.2014 №1700-VII // Відом. Верхов. Ради України. – 2014. – №49. – ст.2056.
7. Глушко Є. В. Проблеми розуміння категорії "громадськість" у контексті протидії корупції / Є. В. Глушко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – Вип. 10-2(1). – С.113-115.
8. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол.: В.В.Василевич, Т.Е. Василевська, В.Ф.Нестерович, Е.В.Расюк, А.В.Савченко, В.Л.Федоренко (кер.) та ін.; за ред.проф. Ю.В. Ковбасюка і проф. В.Л.Федоренка. – К.: Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524 с.
9. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 №2572-VI// Відом. Верхов. Ради України. – 2013. – №1. – Ст.1.
10. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 №2625-III// Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – №48. – Ст.254.
11. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / Б. М. Головкін, Г. Ю. Дарнопих, І. О. Христич та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2013. – 248 с.
12. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 №3773-VI// Відом. Верхов. Ради України. – 2012. – №19-20. – Ст.179.
13. Інформація про права та обов'язки іноземних громадян під час перебування в Україні, встановлені законодавством України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nmapo.edu.ua/zagruzka/VMZ1.pdf> – Заголовок з екрану.
14. Hoffman W.M., McNulty R.E., A Business Ethics Theory of Whistleblowing: Responding to the \$ 1 Trillion Question// Whistleblowing: in defense

of proper action/edited by Marek Arszuwicz and Wojciech W. Gasparski. – New Brunswick (U.S.A.): Translation Publishers, 2011. – P. 45-61.

15. Тотальний контроль: посміхніться, вас знімають. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ti-ukraine.org/news/media-about-us/5286.html> – Заголовок з екрану.

16. Громадське обвинувачення у корупції: ризики і наслідки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/gromadske-obvinuvachennya-u-korupciyi-riziki-i-naslidki.html> – Заголовок з екрану.

17. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 №1835-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – №40. – Ст.338.

18. Шостко О.Ю. Злочинні інвестиції: чи можна їх зупинити? [Текст] / О. Ю. Шостко, Д. Каленюк // Юридичний вісник України. – 2012. – N 14(7-13 квітня). – С. 6-7. – С.7.

19. Голіна В. В. Роль громадськості у здійсненні кримінологічної політики в Україні / В. В. Голіна // Питання боротьби зі злочинністю. – 2014. – Вип. 27. – С. 91-100.

Белецкий А.В. Понятие общественности как субъекта предотвращения коррупционной преступности и правовые основы ее предупредительной деятельности. – Статья

В статье рассматриваются основные подходы к пониманию понятия «общественность», ее роли в процессе предотвращения коррупции в Украине. Автор, путем обобщения уже существующих определений, предоставляет свое определение понятия. Опираясь на него, автор определяет основные черты общественности, впервые описываются осуществляемые ею функции. В конце автором высказываются предложения относительно дальнейших исследований этого явления.

Ключевые слова: общественность, коррупция, функции общественности, предотвращения коррупции.

Biletskyi A.V. The notion of the public as the subject of the prevention of corruption and the legal framework of its preventive activity. – Article.

The article deals with the main approaches to understanding the concept of the "public", its role in the prevention of corruption in Ukraine. The author, by summarizing the existing definitions, provides his own definition. The author defines the main features of the public basing on his own concept. The author comes from the fact that the public is made up of two elements: individuals and legal entities. Legal entities are mainly represented by non-governmental organizations; individuals are acting as so-called "whistleblowers". The author highlights the following functions of the public: monitoring, alarm, representation, control, informational, research, impact. According to this, the author proposes to classify the public depending on the functions performed by it. The author also analyzes rights and duties of the public which are described in the anti-corruption legislation. In the end, the author makes suggestions for further studies of this phenomenon.

Keywords: public, corruption, functions of the public, prevention of corruption.